

УДК 930.24(159.922):378

DOI: <https://doi.org/10.31470/2518-7600-2022-15-12-32>

**HISTORY OF DEVELOPMENT AND CURRENT STATE
OF FORMATION OF PROFESSIONAL MOTIVATION IN
FUTURE PROFESSIONAL TEACHERS**

**ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ТА СУЧАСНИЙ СТАН
ФОРМУВАННЯ ФАХОВОЇ МОТИВАЦІЇ У МАЙБУТНІХ
ПЕДАГОГІВ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ**

Олена Бокшиц,

*кандидат історичних наук,
доцент, доцент кафедри
теорії та методики
професійної підготовки
E-mail:*

alenabokshic@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3528-5312>

*Університет Григорія
Сковороди в Переяславі,
вул. Сухомлинського, 30,
м. Переяслав, Київська обл.,
Україна, 08401*

Olena Bokshyts,

*Ph.D. in Historical Sciences,
Associate Professor, Associate
Professor of the Department of
theory and training methodology
E-mail:*

alenabokshic@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3528-5312>

*Hryhorii Skovoroda University
in Pereiaslav,
30, Sukhomlynskooho Str.,
Pereiaslav, Kyiv region,
Ukraine, 08401*

Ірина Каменська,

*кандидат
сільськогосподарських наук,
доцент, доцент кафедри
теорії та методики
професійної підготовки
E-mail:*

ikamenskay1@gmail.com

Iryna Kamenska,

*PhD in Agricultural Sciences,
Associate Professor, Associate
Professor of the Department of
theory and training methodology
E-mail:*

ikamenskay1@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2872-5065>

Університет Григорія Сковороди в Переяславі, вул. Сухомлинського, 30, м. Переяслав, Київська обл., Україна, 08401

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2872-5065>

Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav, 30, Sukhomlynskooho Str., Pereiaslav, Kyiv region, Ukraine, 08401

Денис Мірошніченко,
*кандидат історичних наук,
доцент кафедри
документознавства та
методики навчання*

E-mail: mirosh88@i.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9552-0847>

Університет Григорія Сковороди в Переяславі, вул. Сухомлинського, 30, м. Переяслав, Київська обл., Україна, 08401

Denys Miroshnichenko,
*Ph.D. in Historical Sciences,
Associate Professor Department
of Documentation and teaching
methods*

E-mail: mirosh88@i.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9552-0847>

Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav, 30, Sukhomlynskooho Str., Pereiaslav, Kyiv region, Ukraine, 08401

ABSTRACT

The article considers the development and current state of formation of professional motivation in future teachers of vocational training for further professional activity. Our study analyzes the views of various authors on the problem of forming professional motivation in the process of professional development of personality. The authors reveal the essence of the concepts of «motive», «motivation» and «professional motivation».

Professional motivation is an important factor in the competitiveness of future professionals in the labor market. The formation of professional motivation contributes to the unique combination of students with the process and results of learning,

directly affects their personal development throughout their studies in higher education and further professional development through the launch of the mechanism of professional self-determination and self-development. The authors emphasize the need to form professional motivation of future teachers of vocational training through the use of methods of motivation of pedagogical activities in the process of professional training of students of higher education.

Methods of formation of cognitive interest are analyzed. It is determined that the current state of formation of professional motivation in future teachers of vocational training will be successful in the implementation of a set of different effective pedagogical conditions, in the formation of professional motivation, forms in students pedagogical competence, professional skills; contributes to improving the general level of professional knowledge of students, the development of cognitive and volitional qualities; teaches to carry out information-educational and experimental-research activity; encourages self-development and self-improvement.

It is highlighted that each of the identified pedagogical conditions has its own internal capabilities, being mainly aimed at forming a component of professional motivation in future teachers of vocational training. At the same time, each condition considered separately cannot fully ensure the effectiveness of the formation of the studied problem. Only their systemic unity allows to achieve the best results and is a set of pedagogical conditions for the formation of professional motivation in future teachers of vocational training in the process of professional training in higher education.

Keywords: *motivation, professional motivation, professional training, professional activity, institution of higher education, future teacher of professional training.*

Постановка проблеми. Соціальний і цивілізаційний процес та новітні технологічні потреби на ринку праці

вимагають нової концепції професійної підготовки сучасного, конкурентноспроможного фахівця, яка ґрунтується на його тісній взаємодії з ринком освітніх послуг, оскільки соціально орієнтований спосіб ведення виробництва й освітніх послуг, передбачає якісно новий рівень професійної мотивації сучасної, мобільної особистості.

Одним із значних напрямів роботи закладу вищої освіти стає переорієнтація процесу навчання з предметного на мотиваційний аспект.

Мотивація посідає головне місце у структурі особистості та є одним з основних понять, яке вживається для пояснення рушійних сил поведінки та діяльності.

Відомо, що професійна мотивація є рушійною силою якісного навчання в закладах вищої освіти та основою формування компетентного педагога професійного навчання. Формування мотивації майбутніх педагогів професійного навчання передбачає створення для студентів таких умов, за яких бажані мотиви й цілі складатимуться та розвиватимуться з урахуванням набутих ними знань, умінь і навичок, їхньої індивідуальності та переконань. Все це стимулює оновлення методології та змісту професійної освіти на основі реалізації принципу цілісності, що передбачає формування професійної мотивації в освітньому просторі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема професійної мотивації постійно є об'єктом значного загалу досліджень вітчизняних і зарубіжних науковців зокрема А. Бандура, І. Васильєва, В. Ковальова, Дж. Аткинсон, А. Маслоу, С. Максименко та багато інших.

Мета статті. Визначити та схарактеризувати стан розвитку та формування фахової мотивації у майбутніх педагогів професійного навчання.

Виклад основного матеріалу дослідження. Педагогічна наука розглядає професійну мотивацію як підготовку до праці (наявність загальноосвітніх і політехнічних знань, загальних

основ виробничої діяльності, вироблення умінь і навичок, необхідних для трудової діяльності, підготовка до свідомого вибору професії) та визначає методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності (Волкова, 2002).

Нині у зв'язку з реформами, проведеними в економічній, політичній і освітній галузях українського суспільства, ефективність професійного навчання набуває дедалі більшого значення і залежить від внутрішніх здібностей особистості. Одне з головних місць в структурі особистості займає мотивація, яка є одним з основних понять, що пояснюють рушійні сили поведінки людини (Матієнко, 2017).

Дослідженням вивчення мотивації займалося багато науковців у всьому світі. Основи сучасних концепцій мотивації заклали В. Врум, Ф. Герцберг, Ф. Макклелланд, А. Маслоу та ін. У своїх роботах проблеми формування мотивації особистості досліджували такі психологи та дидактики як Б. Баєв, Д. Ельконін, Г. Костюк, О. Леонт'єв, І. Підласий. Здебільшого наукових досліджень із проблеми мотивації діяльності проводилась наприкінці ХХ століття, тому обрана тематика є актуальною, а наявні результати потребують оновлення.

На думку Т.І. Левченко мотивація навчання має особистісний, індивідуальний характер залежно від того, як вбачають суб'єкти процес навчання: як удосконалення себе в певних сферах знання або як тимчасове існування в стінах навчального закладу. Це потрібно враховувати у процесі навчання як фактор, що впливає на стратегію засвоєння знань (Левченко, 2011:200).

Проведена літературна розвідка вказує, що поняття «мотивація» має широке значення. Мотив в перекладі з французької мови (*motivus*) означає «спонукає до дії». Однак термін має багатозначне походження, що використовується у двох головних значеннях:

1. Внутрішня рушійна сила, що спонукає людину до дії.
2. Фрагмент загальної картини або об'єкта, що багаторазово повторюється з деякими змінами.

Мотиви передбачають розуміння результату діяльності та усвідомлення своєї ролі у певній діяльності. Відмінність між стимулом і мотивацією в тому що, стимул викликається зовнішніми факторами, тоді як мотивація визначається, у широкому розумінні, детермінацією поведінки взагалі.

Мотив є суб'єктивним явищем, це прийняте рішення, яке має причину, підставу, основу для певного вчинку (Максименко, 2004).

Мотивація – внутрішня рушійна сила, що спонукає людину до дії або певного типу поведінки, пов'язана з її органічними та культурними потребами:

- те, що пов'язане зі стимулюванням людини до дії;
- те, що формується на основі потреб, безпосередньо пов'язаних із метою діяльності;
- те, що спонукає до діяльності (для чого діяльність здійснюється; заради чого особистість намагається здійснювати мету);
- те, що викликає активність у людині;
- те, що визначає різні явища і стани, які викликають потреби, інтереси, потяги, емоції, установки, ідеали;
- те, що виконує функції стимулювання людини до дій і діяльності (орієнтування людини у напрямку дій, забезпечення спрямованості до дій та розв'язання певної задачі);
- суб'єктивне явище, пов'язане зі стимулами.

В мотивацію входять всі види спонукань – інтереси, потреби, цілі, мотиви, налаштування, схильності, тобто мотивація – це віддзеркалений процес, суб'єктивна детермінація поведінки людини (Струк, 2019).

Ж. Годфруа, К. Мадсен розглядають мотивацію як сукупність факторів, що підтримують та направляють поведінку.

На думку А. Полякова, мотивація студентів є сукупністю їхніх стійких мотивів, що визначають зміст і спрямованість динамічного, неперервного й гуманістично спрямованого процесу зростання внутрішньої потреби в особистісному перетворенні, здатність до актуалізації внутрішнього потенціалу й усвідомленого вибору індивідуальної професійно-особистісної стратегії й освітнього шляху впродовж життя, результатом чого є високий рівень сформованості професійної компетентності майбутнього фахівця (Поляков, 2008:7)

Відомий вчений Е.П. Ільїн зазначав, що на формування професійно важливих якостей людини великий вплив має мотивація, та визначив її типи:

- зовнішньо організована, під якою, на думку автора, слід розуміти такий процес формування людиною мотиву, який відбувається під значним впливом ззовні (коли інші люди віддають накази, розпорядження, поради);
- внутрішньо організована, як процес формування мотиву, при якому людина виходить з наявної потреби, без стороннього втручання у вибір цілі і способів її досягнення (Максименко, 2004).

Українські вчені-дослідники В.О. Криволапчук та В.І. Барко стверджують, що мотивація є динамічним процесом формування провідних мотивів діяльності, а тому діагностувати її найкраще поетапно, починаючи з прийому на роботу або навчання (Криволапчук, 2010:53).

Навчальна діяльність знаходиться під впливом різних зовнішніх мотивів: самоствердження, престижу, обов'язку, досягнення. Мотив досягнення відіграє важливу роль в задоволеності навчальною діяльністю, оскільки цей мотив підвищує соціальну активність студентів та змушує їх більше концентруватися на навчанні. Мотивація також виступає системою активізації викладачем мотивів студента (Артюшина, 2007:138).

Навчальна діяльність студента повинна бути завжди вмотивована, тому завдання педагога зосереджується на формуванні у майбутніх педагогів професійного навчання позитивних мотивів вивчень на кожному навчальному занятті, вироблення у них потреби в опануванні професійних знань, умінь і навичок. Лише за наявності фахової мотивації пізнавальна діяльність у майбутніх педагогів професійного навчання матиме розгорнутий, наполегливий характер.

Використання методів мотивації педагогічної діяльності в процесі професійної підготовки реалізовує значний вплив на формування фахової мотивації майбутніх фахівців, підвищує їх зацікавленість до майбутньої професійної діяльності за обраним фахом та спонукає до педагогічної трудової діяльності з метою самореалізації.

Таким чином аналіз літературних джерел вказує на те, що фахова мотивація у майбутніх педагогів професійного навчання формується у процесі професійної підготовки, значний вплив здійснюють методи мотивації навчально-пізнавальної діяльності, які розроблені педагогічною наукою, та педагогічні умови, які для майбутніх фахівців професійного навчання відрізняються своїм фаховим спрямуванням.

Досліджуючи проблему професійної мотивації майбутніх педагогів професійного навчання було виявлено, що серед студентів, які вступають у заклади вищої освіти фахового спрямування значний процент складають ті, кому подобається сама професійна діяльність, пов'язана з винахідництвом, неперервним професійним розвитком, самореалізацією та кар'єрним фаховим зростанням, а є вступники, мотивація яких формується в процесі їх фахової підготовки у закладах вищої освіти.

В результаті мотиви вступу студентів двох вказаних груп, в процесі здобуття вищої освіти, змінюються на професійні і формується фахова мотивація, яка сприяє у майбутньому професійному становленню та професійній самореалізації і

спрямовує особистість на подальший саморозвиток у професійному напрямку та подальший кар'єрний розвиток.

Зміни в мотивації – важливий показник ефективності не тільки виховання, а й праці.

У сучасному сьогодні важко уявити успішний освітній педагогічний заклад, керівництво якого невідповідально відносилося б до питань розвитку науково-педагогічного персоналу та освітнього закладу зокрема.

Історія розвитку фахової мотивації завжди пов'язана з розвитком того чи іншого освітнього закладу як абсолютно необхідний елемент технологічного процесу.

У сьогоднішніх тяжких реаліях в яких опинилася наша країна, а саме COVID-19 та повномасштабна війна з російською федерацією, досить складно організувати будь-який процес у тому числі й освітній. Але, незважаючи на всі тяжкості освітній процес відбувається із справжнім духом історії, духом справжнього патріотизму. В умовах зростання вимог до педагога професійного навчання, заклади вищої освіти, для підготовки конкурентоспроможних фахівців на ринку освітніх послуг України, фахівців нової формації, працюють в режимі дистанційного навчання, режимі змішаних форм навчання використовуючи сучасні інформаційні, інноваційні педагогічні технології та використовуючи педагогічні умови, започатковуючи нові проекти, змінюючи підходи до надання освітніх послуг.

Перед педагогічною системою особливо гостро постала проблема вдосконалення роботи закладів вищої освіти щодо підготовки майбутніх педагогів професійного навчання з високим рівнем професіоналізму, творчої активності, самостійної індивідуальності які б з відповідальністю ставилися до результатів свого навчання та підготовки до майбутньої професійної діяльності зокрема.

В останні роки в розвинених індустриальних країнах відзначається успішне технічне переоснащення виробництва

на основі новітніх розробок у галузі наукомістких технологій, що надає серйозний вплив на розуміння ролі та місця педагога професійного навчання в сучасному соціумі.

Методи мотивації майбутніх педагогів професійного навчання спрямовані на формування позитивних мотивів навчання, стимулюють пізнавальну активність і одночасно сприяють збагаченню студентів навчальною та професійною інформацією.

Такі групи методів стимулювання і мотивації можна умовно поділити на дві великі підгрупи. До першої з них належать методи формування пізнавальних інтересів у майбутніх педагогів професійного навчання. До другої - методи, спрямовані переважно на формування почуття обов'язку та відповідальності в навчанні.

До методів формування пізнавального інтересу належать:

- Створення на занятті ситуації цікавості.
- Використання цікавих аналогій.
- Створення ситуації новизни.
- Створення в навчальному процесі ігрових ситуацій.
- Навчальні дискусії.
- Стимулювання за допомогою аналізу життєвих ситуацій.
- Створення ситуації успіху в навчанні.

Методи активації навчально-пізнавальної діяльності зазначено на рисунку 1.

Рис.1 Методи активізації навчально-пізнавальної діяльності

Знання мотивів праці, їхнього змісту й динаміки, механізмів формування, новітніх форм і методів активного впливу на мотиваційні складники професійної діяльності у майбутніх педагогів професійного навчання – це одна з вирішальних передумов підвищення якості майбутнього фахівця, ефективності діяльності.

Пошук та опанування методів формування мотивації навчальної діяльності сприяли створенню методики формування фахової (професійної) мотивації майбутніх педагогів професійного навчання.

У експериментальній перевірці методики дослідження формування фахової (професійної) мотивації взяли участь студенти Університету Григорія Сковороди в Переяславі факультету технологічної і математичної освіти.

Методика роботи полягає у створенні педагогічних умов формування фахової мотивації у майбутніх педагогів професійного навчання, які було запропоновано колективом кафедри теорії та методики професійної підготовки Університету Григорія Сковороди в Переяславі.

Розроблено чіткий план дій, який сприяє формуванню фахової мотивації та стимуляції студентів першого курсу, в якому акцентовано увагу на компоненти розвитку фахової мотивації у майбутніх педагогів професійного навчання. До таких компонентів відносяться: адаптаційний компонент; навчально-мотиваційний компонент та мотиваційно-технічний.

Адаптаційний компонент:

- для студентів першого року навчання розроблено освітній компонент «Вступ до спеціальності (фаху)» під час вивчення якого відбувається ознайомлення зі змістом, перспективами обраної спеціальності та професії у майбутньому;
- ознайомлення з інтересами студентів першого курсу, залучення їх до гуртків відповідно їх інтересів, підтримка у самопізнанні та індивідуальності;
- допомога у вирішенні як індивідуальних так і колективних морально-психологічних проблем, котрі виникають у студентів під час адаптації у закладах вищої освіти;
- ознайомлення студентів із системою студентського самоврядування у закладі вищої освіти;
- підготовка до вибору органів самоврядування (староста, заступник старости);
- бесіди та аналіз щодо адаптації студентів першого курсу на кураторських годинах, аналіз успішності студентів за півріччя.

Навчально-мотиваційний компонент:

- аналіз мотиваційного стану студентів за допомогою анкетування та опитувальників;
- використання методів мотивації при вивченні дисциплін фахового спрямування;
- пізнавальна робота щодо роз'яснення методики викладання фахових дисциплін та впровадження нових освітніх технологій у навчальний процес.
- Мотиваційно-технічний комплекс:
- організація просвітницької роботи: «Проблеми формування фахової мотивації у майбутніх педагогів професійного навчання»;
- кураторські години з розгляду питань щодо формувань фахової мотивації шляхом вивчення спецдисциплін;
- якісна підготовка курсових робіт за фахом;
- зустрічі з випускниками;
- екскурсії, лекції, конкурси, круглі столи.

За кожен мотиваційний комплекс відповідальними призначалися куратори та педагоги фахових дисциплін.

За проведеними дослідженнями було виявлено, що майбутні педагоги професійного навчання Університету Григорія Сковороди в Переяславі завдяки ознайомчій, технологічній та педагогічній практиці як активній формі навчання у процесі їх підготовки, а саме під час набуття ними навичок практичної педагогічної діяльності та поглиблення теоретичних знань зі спеціальності виявляють велику зацікавленість та активно формують фахову мотивацію до обраної професійної діяльності. Виконуючі низку завдань:

- ознайомлення з основними принципами та умовами організації науково-виробничого процесу на базі проходження практики та зі специфікою майбутньої професії;
- удосконалення і коректування професійних вмінь педагогічного спілкування;

- формування у майбутніх педагогів професійного навчання поняття правових питань в галузі освіти;
- ознайомлення із основами операцій, що забезпечують безпеку праці в освітній галузі;
- законодавчої бази України в освітній галузі, системи управління охороною праці в освітній галузі;
- обов'язків працівників та роботодавців, щодо додержання вимог нормативно-правових актів з охорони праці в освітній галузі.

Отже, важливо створити умови для досягнення студентами успіху і задоволеності від процесу та результатів педагогічної діяльності під час перебігу всіх видів практики. Це забезпечить позитивні умови формування фахової мотивації, активізацію їх подальшого всебічного особистісного розвитку у майбутній професійній діяльності.

Фахова мотивація і готовність майбутніх педагогів професійного навчання до педагогічної діяльності взаємозумовлені. Наявність мотивів професійної діяльності можна розглядати як один із критеріїв готовності до педагогічної діяльності майбутніх педагогів професійного навчання. Суттєвий вплив на формування фахової мотивації студентів має адекватна самооцінка власної готовності до педагогічної професійної діяльності.

З метою вивчення сучасного стану формування фахової мотивації у майбутніх педагогів професійного навчання було проведено анкетування студентів 3–4 курсів рівня вищої освіти «бакалавр», які пройшли технологічну та педагогічну практики. В анкетуванні приймало участь 40 респондентів. Це дозволило виявити рівень мотивації навчання та зацікавленість до майбутньої професійної діяльності. Результати анкети подано в таблиці 1.

Таблиця 1

Результати анкетування фахової мотивації у майбутніх педагогів професійного навчання

№ п/п	Запитання анкети	Показники відповіді %
1	Як ви розумієте поняття «фахова мотивація майбутніх педагогів професійного навчання»?	35% 65%
2	Чи потрібна майбутнім педагогам професійного навчання фахова мотивація?	100%
3	Які джерела дають вам знання щодо професійної освіти?	50% 50%

З таблиці бачимо, що респонденти на перше питання дали відповідь:

35% намагаючись розкрити зміст поняття «фахова мотивація майбутніх педагогів професійного навчання» зазначили, що мотивація це шлях який мотивує для обрання фахового спрямування без подальшого активного розвитку у майбутній професійній діяльності. Причиною їхньої некомпетентності є неналежне вивчення педагогічного матеріалу та низьке відвідування фахових дисциплін, які викладаються в Університеті Григорія Сковороди в Переяславі, а 65% зазначили, що фахова мотивація – це придатність до конкретної діяльності визначається не тільки рівнем розвитку здібностей, а й низку інших особистісних властивостей і насамперед характером мотиваційної сфери - змістом мотивів, їх спрямованістю і ступенем активності.

На наступне запитання («Чи потрібна майбутнім педагогам професійного навчання фахова мотивація?») всі відповіли так, вважаючи, що без фахової мотивації майбутній фахівець професійного навчання приречений до швидкого професійного «вигорання».

Відповідаючи на наступне запитання, студенти назвали основні джерела, звідки вони отримують народознавчі знання: 50% – на лекційних і практичних заняттях; 50% – підчас проходження практики.

Досліджуючи, на даному етапі, розвиток фахової мотивації можемо стверджувати, що сучасний стан формування фахової мотивації у майбутніх педагогів професійного навчання буде успішним при реалізації комплексу таких педагогічних умов:

- створення в закладі вищої освіти інформаційно-освітнього середовища, що надасть можливість формувати фахову мотивацію у майбутніх педагогів професійного навчання на основі сучасних засобів та технологій навчання;
- забезпечення актуалізації самостійного виховання у навчальній діяльності майбутніх педагогів професійного навчання на основі змісту, форм і методів організації навчального процесу;
- використання міждисциплінарних зв'язків у процесі формування фахової мотивації;
- застосування різних технологій навчання для формування фахової мотивації, а саме: інноваційні, ІКТ технології, проблемні форми навчання, метод проектів та інші новітні технології;
- має бути сформована готовність і здатність майбутніх педагогів професійного навчання до міжособистісної взаємодії, співробітництва в умовах існування сучасного вишу, реалізації суб'єкт-суб'єктних відносин як основи спілкування викладачів і студентів;
- наближення освітнього процесу до майбутньої фахової діяльності (творчі завдання: інструкції, правила, діалог за професійною тематикою; читання текстів за фахом, вивчення нормативної законодавчої бази та інше);
- формування спрямованості викладача на засвоєння майбутніми фахівцями педагогічних цінностей та технологій, а також орієнтування діяльності викладачів на формування ціннісного ставлення студентів до засвоєння змістовної частини освіти, допомога у самовизначенні шляхів професійно-особистісного росту,

- створення ситуацій успіху під час аудиторних та поза-аудиторних годин, проблемних виробничих ситуацій, що моделюють елементи майбутньої професійної діяльності;
- використання особистісного підходу у формулюванні завдань; складання диференційованих за рівнем складності завдань залежно від індивідуального рівня підготовки студентів закладу вищої освіти тощо.

Висновки. Сучасний стан формування фахової мотивації у майбутніх педагогів професійного навчання є одним із основних напрямів модернізації освіти закладів вищів зокрема.

Розвитку фахової мотивації у майбутніх педагогів професійного навчання сприяє реалізація професійної спрямованості навчання всіх курсів дисциплін, належна організація навчальних і виробничих практик, адекватна система взаємин викладачів зі студентами, якісна підготовка курсових робіт, психологічна безпека і свобода особистості, активна науково-дослідницька діяльність студентів.

Отже, для підвищення рівня підготовки сучасних фахівців до успішної конкурентоспроможної професійної діяльності на світовому ринку праці суттєвим завданням є розвиток і формування фахової мотивації студентів закладів вищої освіти. ЗВО мають систематично формувати мотивацію майбутніх педагогів професійного навчання до професійної діяльності за допомогою фахової практики, розкриття можливостей позитивного використання професійного досвіду. Активне прагнення до самореалізації є показником мотиваційної готовності до ефективної педагогічної діяльності.

Перспективи подальших розвідок у даному напрямку будуть спрямовані на визначення шляхів формування фахової мотивації для студентів шостих курсів рівня вищої освіти (магістр), які необхідні майбутнім педагогам професійного навчання для належного здійснення у майбутній професійної діяльності.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Артюшина М.В., Котикова О.М., Романова Г.М. Психолого-педагогічні аспекти реалізації сучасних методів навчання у вищій школі: навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2007. 528 с.
2. Волкова Н.П. Педагогіка: Посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ : Видавничий центр «Академія», 2002. 576 с.
3. Загальна психологія : підручник / за загальною редакцією Максименка С.Д. 2-ге вид., переробл. і доп. Вінниця : Нова Книга, 2004. 704 с. URL:<http://194.44.152.155/elib/local/sk676290.pdf>
4. Каменська І.С., Бокшиц О.М. Особливості формування професійно-термінологічної компетентності майбутніх фахівців із охорони праці. Вісник Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського, 4(123), 2020, С. 25-33.
5. Криволапчук В.О., Барко ВІ. Профілактика порушень службової дисципліни і законності серед особового складу органів внутрішніх справ / за заг. ред. М.Г. Вербенського. Київ : ДНДІ МВС України, 2010. 172 с.
6. Левченко Т.І. Мотивація суб'єкта в різних видах діяльності: монографія. Вінниця : Нова книга, 2011. 448 с.
7. Матієнко Т. Мотивації у професійній діяльності працівників правоохоронних органів. Південноукраїнський правничий часопис, 2017. С. 145-148.
8. Поляков А. Педагогічні умови мотивації професійного зростання студентів педагогічних університетів у процесі неперервної освіти : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Харків, 2008. 19 с.
9. Струк А.В. Професійна мотивація майбутніх вчителів початкової школи у процесі формування лексико-народознавчої компетентності. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. № 67, Т. 1. 2019. С. 63-66.

REFERENCES

1. Artiushyna, M.V., & Kotykova, O.M., & Romanova H.M. (2007). *Psykholoho-pedahohichni aspekty realizatsii suchasnykh metodiv navchannia u vyshchii shkoli [Psychological and pedagogical aspects of the implementation of modern teaching methods in higher education]*. Kyiv: KNEU [in Ukrainian].
2. Volkova N.P. (2002). *Pedahohika: Posibnyk dlia studentiv vyshchykh navchalnykh zakladiv [Pedagogy: A Handbook for Students of Higher Education Institutions]*. Kyiv : Vydavnychi tsentr «Akademiia» [in Ukrainian].
3. Zahalna psykholohiia : pidruchnyk / za zahalnoiu redaktsiieiu Maksymenka S.D. (2004). *[General Psychology]* 2-he vyd., pererobl. i dop. Vinnytsia : Nova Knyha,. 704 s. URL:<http://194.44.152.155/elib/local/sk676290.pdf>.
4. Kamenska, I. S., & Bokshyts, O. M. (2020). *Osoblyvosti formuvannia profesiino-terminolohichnoi kompetentnosti maibutnoho fakhivtsia [Features of formation of professional-terminological competence of the future specialist]*. Visnyk Kremenchutskoho natsionalnoho universytetu imeni Mykhaila Ostrohradskoho, 4(123) [in Ukrainian].
5. Kryvolapchuk V.O., & Barko VI. (2010). *Profilaktyka porushen sluzhbovoi dystsypliny i zakonnosti sered osobovoho skladu orhaniv vnutrishnikh sprav / za zah. red. M.H. Verbenskoho [Prevention of violations of official discipline and legality among the personnel of internal affairs bodies / for general. ed. M.G. Verbensky]*. Kyiv : DNDI MVS Ukrainy [in Ukrainian].
6. Levchenko T.I. (2011). *Motyvatsiia subiekta v riznykh vyдах diialnosti: monohrafiia [Motivation of the subject in different activities: a monograph]*. Vinnytsia : Nova knyha [in Ukrainian].
7. Matiienko T. (2017). *Motyvatsii u profesiinii diialnosti pratsivnykiv pravookhoronnykh orhaniv [Motivation in the professional activity of law enforcement officers]*. Pivdenoukraiynskyi pravnychy chasopys [in Ukrainian].

8. Poliakov A. (2008). *Pedahohichni umovy motyvatsii profesiinoho zrostannia studentiv pedahohichnykh universytetiv u protsesi nepererвної osvity [Pedagogical conditions of motivation of professional growth of students of pedagogical universities in the process of continuous education]* : avtoref. dys. ... kand. ped. nauk : 13.00.04. Kharkiv [in Ukrainian].

9. Struk A.V. (2019). *Profesiina motyvatsiia maibutnikh vchyteliv pochatkovoi shkoly u protsesi formuvannia leksyko-narodoznavchoi kompetentnosti [Professional motivation of future primary school teachers in the process of forming lexical and ethnographic competence]*. Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkolakh. № 67, Т. 1.

АНОТАЦІЯ.

У статті розглянуто розвиток та сучасний стан формування фахової мотивації у майбутніх педагогів професійного навчання до подальшої професійної діяльності. У нашому дослідженні проаналізовано думки різних авторів щодо проблеми формування фахової мотивації в процесі професійного становлення особистості. Авторками розкрито сутність понять «мотив», «мотивація» та «професійна мотивація».

Фахова мотивація є важливим фактором конкурентоспроможності майбутніх фахівців на ринку праці. Формування фахової мотивації сприяє своєрідному поєднанню студентів із процесом та результатами навчання, безпосередньо впливає на їхній особистісний розвиток упродовж всього навчання у закладах вищої освіти та подальше професійне становлення через запуск механізму професійного самовизначення та саморозвитку. Авторки акцентують увагу на необхідності формування фахової мотивації майбутніх педагогів професійного навчання за допомогою використання методів мотивації педагогічної діяльності в процесі фахової підготовки студентів закладу вищої освіти.

Проаналізовано методи формування пізнавального інтересу. Визначено, що сучасний стан формування фахової мотивації у майбутніх педагогів професійного навчання буде успішним при реалізації комплексу різних ефективних педагогічних умов, при формуванні фахової мотивації, формус у здобувачів освіти педагогічну компетентність, професійні уміння; сприяє підвищенню загального рівня фахових знань студентів, розвитку пізнавальних та вольових якостей; вчить здійснювати інформаційно-навчальну та експериментально-дослідницьку діяльність; спонукає до саморозвитку та самовдосконалення.

Виділено, що кожна з виявлених педагогічних умов має свої внутрішні можливості, будучи переважно націленою на формування того чи іншого компонента фахової мотивації у майбутніх педагогів професійного навчання. У той же час, кожна розглянута окремо умова не може повністю забезпечити ефективність формування досліджуваної проблеми. Тільки їх системна єдність дозволяє досягти найкращих результатів і становить комплекс педагогічних умов формування фахової мотивації у майбутніх педагогів професійного навчання в процесі фахової підготовки в закладах вищої освіти.

Ключові слова: *мотивація, фахова мотивація, фахова підготовка, професійна діяльність, заклад вищої освіти, майбутній педагог професійного навчання.*